

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ „IORGU IORDAN – AL. ROSETTI”

REZULTATELE MONITORIZĂRII POSTURILOR DE RADIO ȘI DE
TELEVIZIUNE

în perioada 10 septembrie – 10 octombrie 2010

În perioada 10 septembrie–10 octombrie 2010, au fost monitorizate (de către echipa alcătuită din Blanca Croitor, Andreea Dinică, Adina Dragomirescu, Ana-Maria Mihail, Carmen Mîrzea Vasile, Isabela Nedelcu, Alexandru Nicolae, Irina Nicula, coordonator Rodica Zafiu) 12 posturi de televiziune (**TVR 1, Antena 1, Pro TV, Realitatea TV, Prima TV, TVR 2, TVR Cultural, Kanal D, Antena 3, B1 TV, OTV și N 24 PLUS**) și două posturi de radio (**Radio România Actualități și Europa FM**), alese în funcție de: audiență, acoperire națională, pondere a emisiunilor informative și de dezbatere, asumarea unui rol cultural și educativ.

S-au efectuat 300 de ore de monitorizare, urmărindu-se, de obicei, transmisiunile de la ore de vârf, în special emisiunile de știri și debateri. Au fost monitorizate sub aspect lingvistic doar intervențiile verbale și mesajele scrise (titrări, crawluri) pentru care își asumă responsabilitatea redactorii și colaboratorii posturilor respective, nu și secvențele verbale aparținând invitaților în studio.

Având în vedere faptul că nu toate observațiile lingvistice se plasează la același nivel într-o ierarhie a abaterilor de la corectitudinea limbii, am păstrat principiul din perioadele precedente, separând erorile elementare, clare, indiscutabile, care pot fi verificate cu ușurință cu ajutorul instrumentelor normative existente (DOOM, gramatici), de cele mai puțin evidente, mai puțin importante sau de cele în cazul cărora sunt posibile controverse (și chiar oscilații ale normelor) de tipul: variante neliterare, variante care, deși nu sunt acceptate de DOOM, sunt înregistrate în DEX, bâlbâieli, repetiții, cacofonii, clișee, inadecvări de registru stilistic. Astfel, am disociat rezultatele monitorizării în *tabelele de erori pentru fiecare post monitorizat* (însoțite, ca și până acum, de indicarea formei corecte) și o *listă de recomandări* (la fel de importante, din punctul nostru de vedere, dar mai greu încadrabile într-o regulă explicită).

Vom insista, ca de obicei, asupra *erorilor elementare, unanim recunoscute ca atare de specialiști* și considerate semne ale lipsei de educație și de cultură; lista lor completă este cuprinsă în tabelele anexate acestui raport.

I. Grafie, punctuație, pronunțare

1. Grafie

1.1. Și în această perioadă de monitorizare, au fost înregistrate câteva **greșeli elementare, foarte grave**, care privesc

- scrierea cu *i, ii*: „Tineret, mândria **țări**” (Kanal D, 6.X) – corect: *țării*; „nu **oferii** nimănui datele tale” (Prima TV, 6.X) – corect: *oferi*;

- lipsa cratimei: „**lasămă** domne” (Prima TV, 16.IX) – corect: *lasă-mă, domne’* sau, dimpotrivă, folosirea nejustificată a acesteia: „**Face-ți** asta dar creați o strategie bugetară” (TVR 1, 30.IX) – corect: *Faceți asta, dar creați...*;

- scrierea demonstrativelor: „Creșterea este de 7,5% față de **aceiași** perioadă a anului trecut” (Antena 3, 22.IX) – corect: *aceeași*; „este **aceiași** problemă” (Antena 3, 9.X) – corect: *aceeași*.

1.2. Au apărut și numeroase **neglijențe** de (tehno)redactare: „**prejudiciul**”, „**pensiile**” (Antena 3, 12.IX), „în Piața **Victorie**”, „**pesoanele**”, „în **stăinătate**” (Antena 3, 5.X), „a declarant” (B1 TV, 14.IX), „nerambursabile” (B1 TV, 21.IX), „Articolul 95” (B1 TV, 23.IX), „Liga **Campionior**” (Kanal D, 30.IX), „fundată” (N24 PLUS, 13.IX, 14.IX), „presedintele” (N24 PLUS, 15.IX), „**prvat**” (Prima TV, 13.IX), „**incediu**” (Pro TV, 10.IX), „a **delarat**” (Pro TV, 17.IX), „Suceva” (Pro TV, 21.IX), „în zona **Poligrafiei**” (Realitatea TV, 4.X), „**partera mea**” (TVR 1, 4.X), „vor să renuțe” (TVR 2, 25.IX), „diversității **entice**” (TVR Cultural, 25.IX), „se **îmrumută**” (OTV, 23.IX), în loc de *prejudiciul, pensiile, Victoriei, persoanele, străinătate, declarat, nerambursabile, articolul, Campionilor, fundația, președintele, privat, incendiu, a declarat, Suceava, Poligrafiei, partenera, să renunțe, etnice, împrumută*; „liderii PNL, PSD și PC **se discută** despre depunerea moțiunii de cenzură” (Antena 3, 4.X) – corect: *discută*; „marșul începe la ora 12 și **se are loc** pe traseul” (Realitatea TV, 28.IX) – corect: *are loc*.

1.3. Am înregistrat destul de frecvent **lipsa cratimei**, mai ales în cazul unor substantive compuse cu *prim* sau cu *șef*, dar și în alte situații:

- „**prim procuror**” (Antena 1, 10.IX) – corect: *prim-procuror*; „**prim ministrul României**” (Prima TV, 23.IX) – corect: *prim-ministru*; „**prim ministru**” (Prima TV, 4.X, Pro TV, 10.IX, TVR 2, 28.IX) – corect: *prim-ministru*;

- „**redactor șef**” (Antena 3, 17.IX, TVR 1, 3.X) – corect: *redactor-șef*; „redactorul șef” (Pro TV, 25.IX) – corect: *redactorul-șef*; „**economist șef**” (B1 TV, 23.IX, Prima TV, 23.IX) – corect: *economist-șef*; „**agent șef**” (Kanal D, 13.IX) – corect: *agent-șef*; „**comisar șef**” (N24 PLUS, 24.IX, TVR 1, 1.X) – corect: *comisar-șef*; „**inspector șef**” (Prima TV, 16.IX) – corect: *inspector-șef*; „**arhitect șef**” (TVR 1, 5.X) – corect: *arhitect-șef*; „**procuror șef**” (TVR 1, 6.X) – corect: *procuror-șef*;

- „avea un **bun simț** înăscut” (Antena 1, 17.IX) – corect: *bun-simț*; „recepție de **bun venit**” (N24 PLUS, 8.X) – corect: *bun-venit*; „își ia **rămas bun**” (Pro TV, 10.IX) – corect: *rămas-bun*;

- „**mâine dimineață**” (OTV, 21.IX, 26.IX) – corect: *mâine-dimineață*.

1.4. **Cratima este greșit folosită** pentru atașarea articolului hotărât, a desinenței de plural, pentru a lega un prefix/prefixoid de cuvântul-bază sau între cuvinte autonome:

- „**summit-ul**” (B1 TV, 4.X, Realitatea TV, 4.X) – corect: *summitul*; „deprecierea **yen-ului**” (N24 PLUS, 17.IX) – corect: *yenului*; „showbiz-**ul** românesc” (OTV, 30.IX) – corect: *showbizul*;

- „magnetofone, vinil-**uri**” (Realitatea TV, 2.X) – corect: *viniluri*;

- „este o **auto-acuzare** a PSD” (OTV, 21.IX) – corect: *autoacuzare*;

- „folosește **nano-tehnologia**” (Kanal D, 23.IX) – corect: *nanotehnologia*; „rolul **super-spionului**” (Pro TV, 30.IX) – corect: *superspionului*;

- „Pantofi cu **toc-cui**” (Antena 3, 17.IX) – corect: *toc cui*.

1.5. Am înregistrat și câteva situații de scriere greșită (lipsa blanului sau prezența nejustificată a acestuia):

- „Dar e plecat **demult?**” (Kanal D, 4.X) – corect: *de mult*; „Le-ați pus **de-o parte?**” (Prima TV, 6.X) – corect: *deoparte*; „Mai încercăm **odată?**” (Pro TV, 22.IX) – corect: *o dată*;

- „**Giga preț** pentru gigacalorie” (B1 TV, 1.X) – corect: *gigapreț*; o metodă „**non invazivă**” (Kanal D, 23.IX) – corect: *noninvazivă*;

- „primvicepreședinte” (Prima TV, 4.X) – corect: *prim-vicepreședinte*, „vice prim-ministru” (TVR 1, 24.IX) – corect: *viceprim-ministru*.

1.6. În câteva situații, nu au fost respectate normele în vigoare privind **scrierea adjectivului pronominal negativ *niciun, nicio***: „**nici un** zvon nu se răspândește, **nici un** secret...” (OTV, 18.IX) – corect: *niciun*; „Am considerat că nu comit **nici o** infracțiune” (Kanal D, 16.IX) – corect: *nicio*; „n-are **nici o** importanță” (Prima TV, 16.IX) – corect: *nicio*; „fără **nici o** zi de pauză” (Pro TV, 21.IX) – corect: *nicio*.

1.7. S-au încălcat, destul de rar însă, regulile privind **scrierea cu majuscule**:

- „discursul **excele**nței sale” (Antena 1, 23.IX; Antena 3, 23.IX) – corect: *Excele*nței *Sale*;
- „ministrul **sănătă**ții” (TVR 1, 11.IX) – corect: *Sănătă*ții; „ministrul **administra**ției și **internel**or” (TVR 2, 25.IX) – corect: *Administra*ției și *Internel*or.

1.8. Accidental, au apărut grafii greșite ale unor cuvinte, inclusiv nume proprii:

- „**Sexi** bunicuțele” (Kanal D, 14.IX) – corect: *sexy*;
- „frăție pe **much**e de cuțit” (Pro TV, 14.IX) – corect: *muchie*;
- „Cambogia” (Realitatea TV, 8.X) – corect: *Cambodgia*.

2. Punctuație

2.1. Greșelile înregistrate în utilizarea virgulei sunt cele mai frecvente. Virgula lipsește în următoarele contexte:

(a) când ar trebui să izoleze de restul enunțului o apozitie sau o structură apozitivă/explicativă extinsă: „Roberta Anastase, președintele Camerei Deputaților_ vorbește” (B1 TV, 21.IX);

Observație: În cazul construcției cu o apozitie care explică un termen care desemnează o persoană unică, apozitia poate fi încadrată de virgule (dacă este considerată o informație redundantă, o explicație redundantă) sau poate să nu apară între virgule (dacă informația este considerată nouă). Folosirea unei singure virgule, în loc de două sau de niciuna, este greșită.

(b) înainte de conjuncțiile coordonatoare adversative (*dar, iar, însă, ci*): „Hainele pe care le văd aici nu sunt doar foarte bine croite_ ci și foarte frumoase” (Antena 1, 28.IX), „nu doar de a înțelege_ ci și de a face ceva” (B1 TV, 23.IX), „Diferiți_ dar împreună” (B1 TV, 10.X), „o creștere lentă_ dar constantă” (TVR 2, 2.X), „nu doar pentru a-i trata_ ci pentru a le spune” (Prima TV, 16.IX), „200 de persoane au plătit_ dar n-au mai plecat” (TVR 1, 18.IX), „Cei mai mulți dintre români au auzit de alimente bio_ dar le confundă cu cele din piață” (Antena 3, 12.IX);

(c) pentru a separa un vocativ sau o interjecție de restul enunțului: „Hai, hai aici_ frate!” (Antena 1, 13.IX), „Ne omoară! Gata_ domnule!” (Antena 1, 30.IX), „Da, doamnă s-au scumpit” (Kanal D, 20.IX), „Pleacă_ băi!” (Kanal D, 8.X), „Băi_ ia mâna de pe mine!” (Kanal D, 8.X), „Ce frumoasă ești_ mami!” (Pro TV, 16.IX), „Mi-aș pierde antrenamentul_ domnule Nicolaescu” (Prima TV, 15.IX);

(d) pentru a izola verbul la modul imperativ de restul enunțului: „Chemați-l_ vă rog frumos” (Kanal D, 13.IX);

(e) pentru a separa un circumstanțial de restul propoziției sau o propoziție circumstanțială de regenta ei: „Personal_ cred că România este o țară...” (B1 TV, 23.IX), „Păi, doar 15 lei_ că asta e gratuit.” (Antena 1, 10.IX), „Am venit să fac și eu o notificare_ că nu știu ce s-a întâmplat.” (Antena 1, 20.IX), „nu candida_ că nu ai șanse” (B1 TV, 23.IX), „Deschide ușa_ că o spargem!” (Kanal D, 13.IX), „Dă drumu’ la ușa_ că nu ți se întâmplă nimic” (Kanal D, 13.IX), „De regulă_ arestările se fac vinerea” (OTV, 23.IX), „vino aici și mută furtunul_ că n-ajunge” (Prima TV, 15.IX), „Noaptea_ turiștii pot face un tur al orașului”

(TVR Cultural, 18.IX), „s-a votat, în plen, cu cartela acesteia_ deși democrat-liberala nu se afla în sală” (Antena 3, 5.X);

(f) pentru a separa un adverb sau o secvență cu rol pragmatic sau metadiscursiv de restul enunțului: „Bine_ și acestea trebuiau să fie gratuite” (Antena 1, 10.IX), „Locuința mea. Ca să zic așa_ cuibușor_ că locuință nu o putem defini.” (Antena 1, 17.IX);

(g) pentru a separa membrii unei structuri corelative: „Atât mie_ cât și familiei” (Antena 1, 30.IX), „Ori pe 7_ ori pe 15 zile” (Kanal D, 15.IX), „atât asemănări punctuale_ cât și diferențe” (TVR, 8.X);

(h) când ar trebui să marcheze elipsa predicatului: „Chițac_ eliberat” (Prima TV, 16.IX).

Situațiile în care virgula apare incorect sunt mult mai puțin numeroase în raport cu etapele anterioare de monitorizare. Astfel, semnul apare incorect în următoarele contexte:

(a) între subiect și predicat sau între regentă și subiectivă: „Cine împarte_ parte își face” (Antena 3, 22.IX);

(b) înaintea conjuncțiilor disjunctive: „Sunt profesioniști_ sau amatori?” (Kanal D, 18.IX), „tenului cu impurități și puncte negre_ sau cu porii dilatați” (Kanal D, 23.IX);

(c) după o conjuncție adversativă: „Dar_ avea probleme?” (Kanal D, 21.IX).

Observație: Nu au mai fost identificate situații de folosire incorectă a virgulei între verb și complemente (altele decât subiectul) sau între regentă și completivă, greșeală destul de bine reprezentată în etapele anterioare de monitorizare.

2.2. Semnul exclamării lipsește în câteva contexte – exclamative sau imperative – în care ar fi fost obligatoriu: „Iată cine a făcut bani în an de criză” (Kanal D, 27.IX), „Români, ocupați Alpii” (Pro TV, 10.X).

2.3. Am înregistrat, de asemenea, nemarcarea titlurilor prin ghilimele sau italice: „Sesiune omagială Traian Vuia” (TVR Cultural, 20.IX), „comisia munca-n zadar” (Prima TV, 5.X) (nemarcarea grafică prin ghilimele sau italice a unei denumiri ad-hoc).

2.4. Am remarcat, de asemenea, absența ghilimelelor românești. Sunt folosite constant cele de forma " "/" ". Ghilimelele recomandate sunt: „ ” (jos și sus): vin "de masă" (Pro TV, 26.IX) – corect: *vin „de masă”*.

3. Pronunțare

3.1. Au fost înregistrate câteva citiri greșite de pe prompter:

- „După ani întregi de creștere economică și frenezie **comunistă**” (Antena 3, 10.IX) – corect: *consumistă*;

- „cu toate acestea, **veteranii** din zonele limitrofe Dunării au intrat în alertă” (Antena 3, 9.X) – corect: *veterinarii*;

- „a recitat în emisiunea „Divertis” de la ProTV o **emisiune** scrisă de el” (B1 TV, 4.X) – corect: *poezie*.

3.2. Continuă să apară **rostiri greșite ale literei x** (rostit *cs*, în loc de *gz*): „[**ecsemplu**]” (Europa FM, 29.IX, TVR Cultural, 3.X), „[**aucsiliar**]” (Antena 3, 5.X, TVR 1, 24.IX), „[**ecsact**] ce spui” (B1 TV, 23.IX), „[**ecsistă**]”, „[**reecsaminare**]” (B1 TV, 6.X), „[**ecsistat**]” (TVR 2, 1.X), „[**ecsecutiv**]” (N24 PLUS, 13.IX), „[**ecsecutat**]”, „[**ecsecutat**]”, „[**ecsamenul**]”, „[**ecsact**]” (N24 PLUS, 14.IX), în loc de rostirile corecte cu *gz*.

3.3. La multe posturi, apar **rostiri greșite ale numeralelor cardinale și ordinale**:

- „optâsprezece miliarde de euro”, „optisprezece miliarde de euro” (B1 TV, 20.IX), „la rândul optâsprezece” (OTV, 21.IX), „Ei au peste optisprezece ani” (OTV, 28.IX) – corect: *optsprezece*;

- „șaptisprezece” (B1 TV, 17.IX, N24 PLUS, 22.IX, TVR 1, 2.X) – corect: *șaptesprezece*;

- „al cincelea” (TVR 2, 26.IX) – corect: *cincilea*.

3.4. Accidental, de data aceasta, am înregistrat rostirea greșită, cu **e inițial** fără preiotare, a formelor verbului *a fi*: „[este]” (TVR 2, 14.IX) – corect: *[ieste]*, precum și greșeala complementară, rostirea cu preiotare a lui *e* inițial într-un cuvânt neologic: „[ieuropene]” (B1 TV, 4.X) – corect: *[europene]*.

3.5. Destul de multe cuvinte, mai ales neologice, au fost pronunțate greșit:

- „diviziei naționale de rugbi [**ruibi**]” (Radio România Actualități, 2.X) – corect: *[ragbi]*; „[**ruibiștii**] români” (Antena 3, 9.X) – corect *[ragbiștii]*;

- „**funerariile**” (Antena 3, 4.X) – corect: *funeraliile*;

- „care semnează **ștatele** de plată” (Antena 3, 5.X) – corect: *statele*;

- „**ștecherul** e de vină” (TVR 2, 5.X) – corect: *ștecărul*;

- „**servici**” (B1 TV, 14.IX, OTV, 21.IX) – corect: *serviciu*;

- „**președenția** României” (B1 TV, 4.X) – corect: *președinția*;

- „În picioare, ce **teneși** interesanți ai!” (Kanal D, 13.IX) – corect: *teniși*;

- „pentru vreo banală operație de **apenticită**” (Kanal D, 16.IX) – corect: *apendicită*;

- „reprezentare **juritică** gratuită” (Prima TV, 18.IX) – corect: *juridică*;

- „doamna **meneger**” (Realitatea TV, 15.IX) – corect: *manager*;

- „marele **boxier** Lucian Bute” (OTV, 23.IX) – corect: *boxer*;

- „Cum să mă **trimeată** la o primărie?” (N24 PLUS, 28.IX) – corect: *trimită*; „iată ce mesaj **trimetea** John Kennedy” (OTV, 18.IX) – corect: *trimitea*;

- „**ți-arat** eu unde s-o pui” (OTV, 21.IX) – corect: *arăt*;

- „să se închine în **genuchi**” (OTV, 23.IX) – corect: *genunchi*.

Destul de frecvent a apărut rostirea greșită a unor nume proprii:

- „prințul Bibescu și Marcel [**marcel**] Proust” (Radio România Actualități, 3.X) – corect: *[marsel]*;

- „Henri [**hanri**] Coandă” (B1 TV, 1.X) – corect: *[aⁿri]*;

- „un fel de John Wayne [**uain**]” (Kanal D, 17.IX) – corect: *[uein]*;

- „el și Catherine [**catrina**] Zeta-Jones” (Prima TV, 21.IX) – corect: *[kæθərən]*;

- „Spectacolul *Falsa servitoare*, după un text de Marivaux [**mariovo**]” (TVR Cultural, 2.X) – corect: *[marivo]*;

- „Stuttgart [**Stutgard**]” (TVR 1, 1.X) – corect: *[Ștutgard]*;

- „Hotelul Renaissance La Défense [**dăfăs**]” (TVR 2, 5.X) – corect: *[defās]*.

3.6. Numeroase cuvinte, inclusiv unele nume proprii, au fost rostite greșit:

- „unul dintre **creditorii** României” (Radio România Actualități, 2.X) – corect: *creditorii*;

- „**buteli** de aragaz” (Antena 3, 12.IX) – corect: *butelii*;

- „Dar și **duminică**, din cauza paradei elevilor” (Antena 3, 17.IX) – corect: *duminică*;

- „**uncia** de aur” (N24 PLUS, 17.IX) – corect: *uncia*;

- „**prevederilor**” (Pro TV, 22.IX) – corect: *prevederilor*; „**prevederile**” (TVR 1, 20.IX, TVR 2, 21.IX) – corect: *prevederile*;

- „prematur” (Realitatea TV, 19.IX) – corect: *prematur*;
- „Meșteri iconari, cruceri și artiști” (TVR Cultural, 12.IX) – corect: *cruceri*;
- „Se caută un simbol” (TVR Cultural, 17.IX) – corect: *simbol*;
- „Acest tip de dans are un caracter unic” (TVR Cultural, 19.IX) – corect: *caracter*;
- „curatorii” (TVR Cultural, 7.X) – corect: *curatorii*;
- „Funeriu” (Antena 3, 5.X, Prima TV, 13.IX, Realitatea TV, 3.X, TVR 2, 13.IX) – corect: *Funeriu*;
- „Din Pescariiu” (Prima TV, 21.IX) – corect: *Pescariiu*;
- „Au fost cumpărate la Genova” (TVR Cultural, 14.IX) – corect: *Genova*.

II. Gramatică

4. Morfologie

4.1. Forme greșite ale unor verbe

4.1.1. Formele hibride de indicativ imperfect *vroiam, vroia, vroiau* etc., folosite în locul celor corecte, fără *-r-* în radical – *voiam, voia, voiau* etc. –, sunt încă destul de frecvente la multe dintre posturile monitorizate:

- „asta **vroiam** să spun” (B1 TV, 21.IX);
- „**vroiam** să te întreb” (TVR Cultural, 25.IX);
- „**vroiam** să te întreb un singur lucru” (Europa FM, 1.X);
- „altceva **vroiam** să spun” (Kanal D, 17.IX);
- „că tot **vroiai** tu asistente” (OTV, 20.IX);
- „artiștii **vroiau** să scoată” (Prima TV, 21.IX);
- „sau **vroia** câte unu’ să-și cumpere un pește” (Radio România Actualități, 2.X).

4.1.2. La unele posturi, persistă forma greșită de conjunctiv *să aibe*, folosită în locul celei corecte, *să aibă*:

- „Pentru ca această naștere **să aibe** loc la termen” (Antena 3, 17.IX);
- „rucsacul **să nu aibe** barete subțiri” (Kanal D, 17.IX);
- „trebuie **să aibe**” (Prima TV, 20.IX);
- „ne-am bucura **să aibe** rezultate favorabile” (Radio România Actualități, 2.X).

4.1.3. La unele posturi am întâlnit verbul *a trebui* folosit cu forma de indicativ prezent, persoana a III-a plural *trebuieesc* și, mai rar, cu cea de persoana a III-a singular, *trebuiește*, în locul formei unice de prezent *trebuie*:

- „chiar dacă mașina a ieșit din garanție, ele **trebuieesc** refăcute” (OTV, 19.IX);
- „**trebuieesc** făcute” (OTV, 21.IX);
- „să nu cumpărăm și lucruri care nu ne **trebuieesc**” (Antena 3, 30.IX);
- „acea reparație **trebuiește** făcută pe gratis” (OTV, 19.IX).

4.1.4. Și în această etapă de monitorizare se remarcă tendința de atragere a unor verbe cu infinitivul în *-ea* în clasa verbelor cu infinitivul în *-e* – verbele *a apărea* și *a prevedea* sunt folosite ca și cum ar fi de conjugarea a III-a, **a apare/*a prevede* :

- „Din senin poate **apare** o nenorocire” (OTV, 26.IX);
- „Dumneavoastră puteți **prevede** cutremure la ei?” (OTV, 26.IX).

4.1.5. Cea mai frecventă greșeală este accentuarea pe sufix, în loc de radical, a verbelor de conjugarea a III-a, la imperativ, persoana a II-a plural, atunci când sunt urmate de clitice pronominale:

- „Credeți-ne, e bătaie pe ele!” (Antena 1, 30.IX) – corect: *credeți-ne*;
- „Credeți-mă că rar am găsit un om de afaceri” (B1 TV, 21.IX) – corect: *credeți-mă*;
- „Credeți-ne, veți avea numai de câștigat” (Kanal D, 15.IX) – corect: *credeți-ne*;

- „Credeți-mă, are toate șansele” (OTV, 23.IX) – corect: *credeți-mă*;
- „Spuneți-ne, vă rog, cum vă numiți” (OTV, 19.IX) – corect: *spuneți-ne*;
- „Spuneți-ne ce salariu aveți!” (Antena 3, 23.IX) – corect: *spuneți-ne*;
- „Spuneți-mi, vă rog!” (Pro TV, 30.IX) – corect: *spuneți-mi*;
- „Răspundeți-mi la întrebare” (Antena 3, 5.IX) – corect: *răspundeți-mi*;
- „Scrieți-ne” (B1 TV, 20.IX) – corect: *scrieți-ne*;
- „Trimiteți-ne sus la [...] și spuneți-ne” (OTV, 20.IX) – corect: *trimiteți-ne*;
- „Traduceți-ne!” (OTV, 27.IX) – corect: *traduceți-ne*.

În cazul altor verbe se produce greșeala inversă. Verbul de conjugarea a IV-a *a sorbi* este tratat ca verb de conjugarea a III-a și este folosit cu forma greșită de imperativ *soarbeți*, accentuată pe radical, în locul celei corecte, *sorbiți*, accentuată pe sufix:

- „**Soarbeți**-o din priviri, domnilor!” (Kanal D, 14.IX).

4.1.6. Verbele *a preceda* și *a se succeda*, de conjugarea I, sunt folosite greșit, ca și cum ar fi de conjugarea a III-a – **a precede/*a succede*:

- „Aceasta **precede** o altă manifestare” (Radio România Actualități, 19.IX) – corect: *precedă*;
- „Evenimentele **se succed** rapid” (B1 TV, 21.IX) – corect: *se succedă*.

4.1.7. Sporadic, se întâlnesc și forme de imperativ greșite. Forma de imperativ negativ a verbelor este omonimă cu forma de infinitiv a acestora:

- „nu mai **zi** de rău de Fernando” – corect: *nu mai zice!* (OTV, 21.IX)

4.2. Forme greșite ale unor substantive

4.2.1. Se observă și în această etapă de monitorizare concurența între desinențele de neutru plural *-e* și *-uri*:

- „șeminee” (Prima TV, 28.IX) – corect: *șemineuri*.

4.2.2. Uneori, apar ezitări în încadrarea substantivelor la un anumit gen. Substantivul *laser* este folosit cu forma de plural **laseri*, în locul formei corecte (de genul neutru) *lasere*:

- „În domeniul fizicii nucleare sau în domeniul fizicii **laserilor**” (TVR Cultural, 14.IX) – corect: *laserelor*.

Substantivul de genul neutru *boschet*, cu desinența de plural *-e* (*boschete*), se folosește cu formele greșite de singular și plural **boșchete*, **boșcheți*:

- „la loc în **boșchete**” (OTV, 21.IX);
- „Vino aici în **boșcheți**” (OTV, 21.IX).

4.2.3. Am întâlnit în această etapă de monitorizare forma greșită *ouălelor*. Substantivul de genul neutru *ou* are pluralul neregulat *ouă*, iar formele articulate hotărât sunt *ouăle*, la nominativ-acuzativ, și *ouălor*, la cazurile oblice:

- „când era cu numărul **ouălelor**” (OTV, 21.IX) – corect: *ouălor*.

4.3. Forme greșite ale unor adjective

Se întâlnește sporadic forma de feminin plural *ultimile*, folosită în locul celei corecte, *ultimele*:

- „ploile **ultimilor** zile” (N 24 PLUS, 21.IX).

Adjectivul *incriminator* este folosit greșit cu forma de masculin singular *incriminatoriu*. Paradigma acestuia este: *incriminator* (m. n. sg.) – *incriminatoare* (f. sg. pl., n. pl.) – *incriminatori* (m. pl.):

- „fără să fie ceva **incriminatoriu**” (Antena 3, 15.IX).

Și în această etapă de monitorizare am întâlnit forma greșită de genitiv-dativ *dragelor*. Adjectivul *drag* are trei forme: *drag* (m. n. sg.), *dragă* (f. sg.), *dragi* (m. n. f. pl.) – articulat hotărât *dragile*:

- „**dragele** mele telespectatoare” (OTV, 21.IX).

4.4. Forme greșite ale unor adverbe

O greșeală foarte răspândită este înlocuirea formelor adverbiale *maximum* și *minimum* cu cele ale adjectivelor corespondente, *maxim* și *minim*:

- „în termen de **maxim** 20 de ani” (Prima TV, 18.IX);
- „**maxim** 15” (Antena 1, 24.IX);
- „să depună moțiunea de cenzură în **maxim** o săptămână” (Antena 3, 4.X);
- „un deficit de **maxim** 3 %” (B1 TV, 21.IX);
- „**Maxim** 6!” (Europa FM, 22.IX);
- „**maxim** 3 puteți înlocui” (OTV, 20.IX);
- „consumați zilnic **minim** doi litri de lichide” (OTV, 30.IX);
- „scoateți din buzunar **minim** 160 de mii de euro” (Prima TV, 23.IX).

Forma *maxim* este folosită greșit și în locuțiunea adverbială **la maxim*, în loc de *la maximum*:

- „potolește-ți foamea cu hituri **la maxim**” (Radio România Actualități, 2.X);
- „să-ți mărești **la maxim** șansele de a fi salvat” (OTV, 23.IX);
- „A atras **la maxim** atenția” (Radio România Actualități, 19.IX).

În această etapă de monitorizare am întâlnit și greșeala „inversă”, folosirea adjectivală a formei *maximum*, în locul formei *maxim*:

- „Cererea pentru hoteluri cu număr **maximum** de stele” (Antena 1, 2.X).

5. Sintaxă

5.1. Dezacordul

5.1.1. Dezacordul dintre subiect și predicat

Acest tip de dezacord are două cauze: atracția altui element din enunț („acord prin atracție”) și neconcordanța dintre formă și sens („acord semantic”). Cauzele acestor dezacorduri sunt neanticiparea mesajului, neatenția (specifice registrului oral), dar și presiunea unor tendințe care există la nivelul limbii ca sistem (nu doar în registrul oral). Exemplele sunt de la majoritatea posturilor monitorizate:

- „Practic, **fiecare** și-au **apărat** măsurile economice pe care le-au luat” (TVR 1, 20.IX) – corect: *fiecare și-a apărat*;
- „**Fiecare** au câte 25 de ani” (Antena 1, 1.X) – corect: *Fiecare au câte 25 de ani*;
- „România pare a fi una dintre puținele **țări** din Europa Centrală și Est-Europeană care nu **va ieși** din recesiune” (TVR 1, 8.X) – corect: *care nu vor ieși din recesiune*;
- „**ar fi fost folosite un număr** foarte mare de oameni” (Realitatea TV, 15.IX) – corect: *ar fi fost folosiți un număr foarte mare de oameni*;
- „Se pare că această expertiză și procesul-verbal de percheziție informatică nu **a fost semnat** în cele din urmă.” (Realitatea TV, 20.IX) – corect: *nu au fost semnate*;
- „**sărăcia și lipsa** de perspectivă din România îi **împinge** pe mulți să...” (Pro TV, 21.X) – corect: *sărăcia și lipsa de perspectivă din România îi împing pe mulți să...*;
- „**laptele** dat de animale **fac** ca produsele ce se vând în zonă...” (Realitatea TV, 3.X) – corect: *laptele dat de animale face...*;
- „**schimbările** astea de șef la Poliția din Craiova **e** un obicei” (Realitatea TV, 8.X) – corect: *...sunt un obicei*;
- „Unde-**i** bani...” (Europa FM, 4.X) – corect: *Unde-s bani...*;

- „PSD și PNL și-au lăsat în sală câte un reprezentant care s-**au opus** votului electronic și **au cerut** apel uninominal” (Europa FM, 5.X) – corect: *PSD și PNL și-au lăsat în sală câte un reprezentant care s-a opus votului electronic și a cerut apel uninominal*;
- „în incidentul de atunci **a fost rănit** și colegii de club ai românului” (TVR 2, 14.IX) – corect: *au fost răniți și colegii*;
- „experimentul făcut cu o altă categorie de compuși îl **fac** pe cercetătorul român să spere” (TVR 2, 23.IX) – corect: *experimentul făcut cu o altă categorie de compuși îl face pe cercetătorul român să spere*;
- „la exercițiu **a** participat polițiștii” (TVR 2, 24.IX) – corect: *la exercițiu au participat polițiștii*;
- „ratele interne ale băncilor când calculează dobânda la franci elvețieni **a rămas** practic la același nivel mare” (N24 PLUS, 17.IX) – corect: *ratele interne ale băncilor când calculează dobânda la franci elvețieni au rămas practic la același nivel mare*;
- „**scăderea** importurilor din cauza recesiunii și a prețului energiei **au contribuit** la reducerea și inversarea deficitelor de cont curent” (N24 PLUS, 17.IX) – corect: *scăderea importurilor din cauza recesiunii și a prețului energiei a contribuit la...*;
- „**piața** instrumentelor financiare **au crescut** rapid” (N24 PLUS, 17.IX) – corect: *piața instrumentelor financiare a crescut rapid*;
- „în ofertă **va** apărea în premieră și apartamente vechi” (Prima TV, 18.IX) – corect: *în ofertă vor apărea în premieră și apartamente vechi*;
- „Blaga și echipa sa de consilieri **părăsește** Ministerul” (Prima TV, 28.IX) – corect: *Blaga și echipa sa de consilieri părăsesc Ministerul*;
- „nu mai **putea** să învețe încă câteva generații” (OTV, 20.IX) – corect: *nu mai puteau să învețe încă (vreo) câteva generații*;
- „Ce-**s** cu ele?” (OTV, 20.IX) – corect: *Ce-i cu ele?*;
- „am și eu femei care mă **iubește**” (OTV, 21.IX) – corect: *am și eu femei care mă iubesc*;
- „ce **face**, mă, baloanele alea?” (OTV, 21.IX) – corect: *ce fac, mă, baloanele alea?*;
- „Acele linii care **este** punctul de pornire” (OTV, 26.IX) – corect: *Acele linii care sunt punctul de pornire*;
- „Oamenii **zice** «nu știe nimeni»” (OTV, 26.IX) – corect: *Oamenii zic „nu știe nimeni”*;
- „am încercat să explicăm care **e** susținerea legii și drepturile dumneavoastră” (OTV, 30.IX) – corect: *am încercat să explicăm care e susținerea legii și care sunt drepturile dumneavoastră*;
- „**situația** financiară și judiciară a lui Vîntu și a lui Voiculescu i-**au** împins pe aceștia să susțină” (B1 TV, 1.X) – corect: *situația financiară și judiciară a lui Vîntu și a lui Voiculescu i-a împins pe aceștia să susțină*;
- „a semnat... decretele pentru promulgarea legilor... după ce în ședința organizată aceeași zi, camerele reunite ale Parlamentului **le-a pus** în acord cu deciziile Curții Constituționale” (B1 TV, 1.X) – corect: *a semnat... decretele pentru promulgarea legilor ... după ce în ședința organizată aceeași zi, camerele reunite ale Parlamentului le-au pus în acord cu deciziile Curții Constituționale*;
- „de acum înainte **vom** trebui să plătim și pentru serviciile medicale” (N24 PLUS, 21.IX) – corect: *de acum înainte va trebui să plătim și pentru serviciile medicale*;
- „o țară amărâtă, care nu **știam** ce e tradiția” (B1 TV, 20.IX) – corect: *o țară amărâtă, care nu știa ce e tradiția*;
- „Nu am fost singurii care **am bătut** astăzi la poarta maternității” (Kanal D, 20.IX) – corect: *Nu am fost singurii care au bătut astăzi la poarta maternității*.

5.1.2. Dezacordul numeralelor

Au fost destul de frecvente și în această perioadă de monitorizare greșelile care privesc acordul numeralelor compuse. Tendința este de a folosi forma de masculin în locul celei de feminin. Se poate vorbi așadar de o tendință de invariabilizare a numeralului compus, de pierdere a acordului în gen, în limba vorbită:

- „**doisprezece** mii cinci sute de dolari” (TVR 1, 11.IX), „**doisprezece** mii de euro” (Antena 1, 13.IX) – corect: *douăsprezece mii*;
- „șase sute treizeci și **unu** de mii de oameni” (TVR Cultural, 2.X) – corect: *șase sute treizeci și una de mii de oameni*;
- „va avea consilieri din douăzeci și **unu** de țări” (Radio România Actualități, 2.X) – corect: *va avea consilieri din douăzeci și una de țări*;
- „cincizeci și **unu** de persoane” (N24 PLUS, 27.IX) – corect: *cincizeci și una de persoane*;
- „trei sute treizeci și nouă de mii două șaptezeci și **unu** de operațiuni” (Prima TV, 18.IX) – corect: *trei sute treizeci și nouă de mii două șaptezeci și una de operațiuni*;
- „mai sunt de petrecut exact o sută **unu** zile” (OTV, 21.IX) – corect: *mai sunt de petrecut exact o sută una zile*;

S-a înregistrat însă și greșeala inversă, folosirea incorectă a formei de feminin:

- „să spunem **una-două** lucruri despre fiecare” (N24 PLUS, 17.IX) – corect: *să spunem unu-două lucruri despre fiecare*;
- „douăzeci și **două** de metri” (Pro TV, 20.X) – corect: *douăzeci și doi de metri*;
- „după cei **douăsprezece** ani de școală” (Realitatea TV, 5.X) – corect: *după cei doisprezece ani de școală*;
- „În paginile **douăsprezece** și treisprezece” (TVR Cultural, 12.IX) – corect: *În paginile doisprezece și treisprezece*.

Pentru exprimarea orei, numeralul *doi* și numeralele compuse cu *doi* trebuie să aibă forma de feminin. Există și aici tendința de extindere a masculinului:

- „a început de la ora **doisprezece**” (Realitatea TV, 19.IX), „mai ales între orele **doisprezece** și cincisprezece” (Realitatea TV, 28.IX) – corect: *douăsprezece*.

5.1.3. Dezacordul articolului genitival sau posesiv *al*

Sunt două tipuri de utilizare greșită a formelor articolului genitival sau posesiv *al* (denumit pronume semiindependent în noua ediție a *Gramaticii Academiei*, 2005, 2008): utilizarea invariabilă a formei *a*, în orice context, și utilizarea unei forme acordate greșit, cu alt element din enunț. Prima greșeală se datorează aplicării unei norme regionale (sunt graiuri în care *a* este invariabil), a doua se datorează neatenției sau interpretării greșite a antecedentului:

- „de domeniul DNA-ului și **a** Parchetului” (Realitatea TV, 19.IX) – corect: *de domeniul DNA-ului și al Parchetului*;
- „în ciuda ocaziilor din partea secundă **a** oaspeților” (Antena 3, 9.X) – corect: *în ciuda ocaziilor din partea secundă ale oaspeților*;
- „încheierea contractului de construcție **al** autostrăzii Transilvania” (Realitatea TV, 2.X) – corect: *încheierea contractului de construcție a autostrăzii Transilvania*;
- „Prin intermediul unor fotografii sau **a** unor obiecte” (TVR Cultural, 13.IX) – corect: *Prin intermediul unor fotografii sau al unor obiecte*;
- „pe spatele călătorilor, **a** oamenilor simpli” (Europa FM, 30.IX) – corect: *pe spatele călătorilor, al oamenilor simpli*;
- „astfel se deschide calea unor repatrieri de urgență **a** minorilor” (TVR 2, 7.X) – corect: *astfel se deschide calea unor repatrieri de urgență ale minorilor*;

- „Adevărații hoți se află în rândurile Guvernului și **a** PDL-ului” (Radio România Actualități, 21.IX) – corect: *Adevărații hoți se află în rândurile Guvernului și **ale** PDL-ului;*
- „pentru proiectele de management **ale** deșeurilor” (Radio România Actualități, 23.IX) – corect: *pentru proiectele de management **al** deșeurilor;*
- „audierile părților vătămate și **a** persoanelor” (N24 PLUS, 4.X) – corect: *audierile părților vătămate și **ale** persoanelor;*
- „un coleg de-al nostru de la *România liberă* **a** cărui destin a fost...” (Prima TV, 14.IX) – corect: *un coleg de-al nostru de la *România liberă* **al** cărui destin a fost...;*
- „polițe de asigurare obligatorie **ale** locuințelor” (Prima TV, 18.IX) – corect: *polițe de asigurare obligatorie **a** locuințelor;*
- „pe piețele internaționale și **a** investițiilor” (OTV, 21.IX) – corect: *pe piețele internaționale și **ale** investițiilor;*
- „scoase cu ajutorul unui laptop și **a** unei imprimante” (Antena 1, 30.IX) – corect: *scoase cu ajutorul unui laptop și **al** unei imprimante;*
- „A plecat spre Budapesta pentru a-și continua turneul de promovare **al** albumului” (Antena 1, 3.X) – corect: *A plecat spre Budapesta pentru a-și continua turneul de promovare **a** albumului;*
- „lucrările de modernizare **ale** aeroportului” (B1 TV, 1.X) – corect: *lucrările de modernizare **a** aeroportului.*

5.1.4. Dezacordul pronumelui relativ *care* în genitiv

Această greșeală nu este foarte frecventă în perioada monitorizată:

- „Primăria Capitalei, al **cărui** reprezentant l-am invitat” (TVR 2, 26.IX) – corect: *Primăria Capitalei, al **cărei** reprezentant l-am invitat;*
- „Principala măsură, cea împotriva **căroră** se mobilizează lumea astăzi, rămâne însă neschimbată.” (TVR 2, 2.X) – corect: *Principala măsură, cea împotriva **căreia** se mobilizează lumea astăzi, rămâne însă neschimbată.*

5.1.5. Dezacordul în caz al adjectivului

În limba actuală, există tendința de pierdere a acordului în caz, manifestată mai ales la adjectivul participial. Este o tendință atestată din secolele mai vechi și accentuată în limba actuală:

- „în perioada unei ierni **descrisă** de unii meteorologi” (Europa FM, 6.X) – corect: *în perioada unei ierni **descrise** de unii meteorologi;*
- „o posibilă acțiune militară irakiană asupra unei enclave **protejată** de forțele americane” (TVR 2, 26.IX) – corect: *o posibilă acțiune militară irakiană asupra unei enclave **protejate** de forțele americane;*
- „a acestei acțiuni **purtată** de...” (Radio România Actualități, 8.X) – corect: *a acestei acțiuni **purtate** de...;*
- „în deschiderea conferinței pe tema locurilor de muncă **desfășurată** la Oslo” (N24 PLUS, 17.IX) – corect: *în deschiderea conferinței pe tema locurilor de muncă **desfășurate** la Oslo;*
- „Mama asistentei **arestată** din cauza tragediei de la Giulești” (Antena 1, 29.IX) – corect: *Mama asistentei **arestată** din cauza tragediei de la Giulești;*
- „În urma unei plângeri **depusă** de parlamentarii PSD + PC” (Antena 1, 5.X) – corect: *În urma unei plângeri **depuse** de parlamentarii PSD + PC;*
- „riscurile administrării unei plante **modificată** genetic” (B1 TV, 18.IX) – corect: *riscurile administrării unei plante **modificate** genetic;*

„să nu dăm amploare unei inițiative personale **izvorâtă** din frustrarea domnului...” (B1 TV, 28.IX) – corect: *să nu dăm amploare unei inițiative personale **izvorâte** din frustrarea domnului...;*

● „sediul Federației Revoluționarilor **condusă** de Bebe Ivanovici” (B1 TV, 28.IX) – corect: *sediul Federației Revoluționarilor **conduse** de Bebe Ivanovici;*

● „în cadrul schemei de plată **unică** de suprafață” (TVR 2, 23.IX) – corect: *în cadrul schemei de plată **unice** de suprafață.*

5.1.6. Alte dezacorduri

Mai rar s-au înregistrat alte tipuri de dezacorduri, accidentale.

Pronumele semiindependent *cel* trebuie să se acorde în caz:

● „Vestea avansării în grad a fiului **cel** mic al liderului...” (TVR 2, 28.IX) – corect: *Vestea avansării în grad a fiului **celui** mic al liderului...*

Cliticul de dublare trebuie să se acorde cu nominalul dublat:

● „pe baza mărturiilor pe care **îl** vor strânge” (Realitatea TV, 5.X) – corect: *pe baza mărturiilor pe care **le** vor strânge;*

● „într-unul dintre cele mai grele momente pe care Steaua **îl** are de trecut” (N24 PLUS, 28.IX) – corect: *într-unul dintre cele mai grele momente pe care Steaua **le** are de trecut;*

● „să-l dea jos pe Băsescu și pe Boc” (OTV, 21.IX) – corect: *să-i dea jos pe Băsescu și pe Boc;*

Substantivul *persoană*, de genul feminin, impune verbului, adjectivului și elementelor pronominale coreferente acordul la feminin, de tip formal. Am înregistrat și acordul semantic, referențial:

● „douăzeci de **persoane** au avut nevoie de îngrijiri medicale și au ajuns la ambulanță aproape **leșinați**” (Pro TV, 12.X) – corect: *douăzeci de **persoane** au avut nevoie de îngrijiri medicale și au ajuns la ambulanță aproape **leșinate**;*

● „cele două **persoane**, soț și soție, au ajuns la spital **intoxicați** cu fum” (Antena 3, 10.X) – corect: *cele două **persoane**, soț și soție, au ajuns la spital **intoxicate** cu fum.*

Acordul prin propagarea mărcilor sau din hipercorectitudine:

● „a judecat astăzi recursul măsurii de arestare **preventive**” (Prima TV, 15.IX) – corect: *a judecat astăzi recursul măsurii de arestare **preventivă**.*

5.2. Care în loc de *pe care*

Utilizarea fără prepoziția *pe* a pronumelui relativ *care* cu funcție de complement direct nu a fost înregistrată foarte frecvent în perioada monitorizată. Majoritatea contextelor sunt de la postul OTV, la celelalte posturi greșeala fiind rar întâlnită:

● „**care**, de-a lungul anilor, le-am avut” (B1, 20.IX) – corect: ***pe care**, de-a lungul anilor, le-am avut;*

● „toate cunoștințele **care** le-a acumulat” (N24 PLUS, 29.IX) – corect: *toate cunoștințele **pe care** le-a acumulat;*

● „care sunt afecțiunile **care** le putem preveni” (OTV, 18.IX) – corect: *care sunt afecțiunile **pe care** le putem preveni;*

● „la o mare schimbare **care** ar aduce-o” (OTV, 20.IX) – corect: *la o mare schimbare **pe care** ar aduce-o;*

● „le știai pe toate astea **care** le-am zis până acuma” (OTV, 20.IX) – corect: *le știai pe toate astea **pe care** le-am zis până acuma;*

● „Ziarul **care-l vroiam** eu” (OTV, 20.IX) – corect: *Ziarul **pe care-l voiam** eu;*

● „aia **care-ai zis-o** mai devreme” (OTV, 20.IX) – corect: *aia **pe care-ai zis-o** mai devreme;*

- „Cazul **care** l-am avut înainte” (OTV, 28.IX) – corect: *Cazul **pe care** l-am avut înainte*;
- „atâta corupție, **care** tot statul o poate rezolva” (Prima TV, 14.IX) – corect: *atâta corupție, **pe care** tot statul o poate rezolva*;
- „ultimul lucru **care** ai pus” (TVR 1, 5.X) – corect: *ultimul lucru **pe care** l-ai pus*.

5.3. „Ca și martori”

Destul de frecventă este utilizarea conjuncției *și* între prepoziția *ca* și substantiv. Dacă sensul subordonatului introdus prin *ca* este calitativ sau de relație, această utilizare a lui *și* este greșită. Este corectă utilizarea secvenței *ca și* doar pentru a introduce un subordonat comparativ (*El este la fel de înalt ca și mine*). Uneori, utilizarea acestui *și* parazită este motivată de dorința de a evita o cacofonie, dar greșeala este extinsă și la contextele în care nu se pune problema evitării unei cacofonii. Această greșeală de exprimare este întâlnită la multe posturi. Pentru a evita o cacofonie, se pot folosi prepoziția *drept* sau locuțiunea prepozițională *în calitate de*, dacă substantivul exprimă o calitate. Dacă este vorba de o relație, de un punct de vedere, se pot folosi locuțiunile prepoziționale specifice: *din punctul de vedere*, *în ceea ce privește* etc.

- „cum era ca om, cum era ca co[ezitare], **ca și coleg, ca și șef**, dădea directive sau era Moțul..., prietenul Moțu’?” (TVR Cultural, 2.X) – corect: *cum era ca om, cum era în calitate de **coleg, de șef** / cum era ca om, cum era în calitate de **coleg, ca șef** / cum era ca om, ce fel de **coleg era, ce fel de șef***;
- „să avem **ca și echipă** o prestație bună” (Pro TV, 17.IX) – corect: *să avem **ca echipă** o prestație bună*;
- „albul revine foarte mult **ca și** preferință” (Prima TV, 28.IX) – corect: *albul revine foarte mult **ca preferință***;
- „banii pe care i-a câștigat **ca și** fotbalist” (Kanal D, 4.X) – corect: *banii pe care i-a câștigat **ca fotbalist***;
- „am ales două cărți **ca și** câștigătoare” (Europa FM, 18.IX) – corect: *am ales două cărți **câștigătoare***.

5.4. Greșeli privind utilizarea adverbului

Adverbul este o clasă de cuvinte invariabile, care nu se acordă nici atunci când fac parte dintr-un grup nominal, deci plasate în vecinătatea unui substantiv. S-a înregistrat în perioada monitorizată acordarea elementului *cel* din compunerea gradului de intensitate superlativ relativ al adverbului:

- „A fost **cea** mai bine plătită actriță de la Hollywood” (TVR Cultural, 22.IX) – corect: *A fost **cel** mai bine plătită actriță de la Hollywood*;
- „dintre cele o sută de lucrări, **cea** mai bine cotate în catalogul licitației” (TVR Cultural, 25.IX) – corect: *dintre cele o sută de lucrări, **cel** mai bine cotate în catalogul licitației*.

5.5. Greșeli de utilizare a prepozițiilor și a locuțiunilor prepoziționale

5.5.1. Din punct de vedere al

Locuțiunea *din punct(ul) de vedere* poate fi urmată de un substantiv în genitiv sau de un adjectiv. Dacă urmează un substantiv în cazul genitiv, substantivul *punct* trebuie să fie articulat cu articol definit. Dacă urmează un adjectiv, substantivul *punct* este nearticulat. În limba actuală, se extinde utilizarea nearticulată a substantivului *punct*, locuțiunea tinzând să se generalizeze sub forma fixă *din punct de vedere*:

- „**din punct de vedere al** mediului” (Realitatea TV, 19.IX) – corect: ***din punctul de vedere al** mediului*;

- „nu este chiar un Logan **din punct de vedere al** formei” (Prima TV, 18.IX) – corect: *nu este chiar un Logan **din punctul de vedere al** formei*;
- „**din punct de vedere al** medicului dermatolog” (Kanal D, 23.IX) – corect: ***din punctul de vedere al** medicului dermatolog*;
- „Cum vedeți **din punct de vedere al** medicinei sportive acest subiect?” (Kanal D, 1.X) – corect: *Cum vedeți **din punctul de vedere al** medicinei sportive acest subiect?*;
- „din **punct de vedere al** organismului” (Kanal D, 30.IX) – corect: ***din punctul de vedere al** organismului*;
- „din **punct de vedere al** experienței profesionale” (Kanal D, 3.X) – corect: ***din punctul de vedere al** experienței profesionale*;
- „**din punct de vedere al** unui polițist” (B1 TV, 14.IX) – corect: ***din punctul de vedere al** unui polițist*;
- „strict **din punct de vedere al** orei” (B1 TV, 18.IX) – corect: *strict **din punctul de vedere al** orei*;
- „**din punct de vedere al** asigurării” (B1 TV, 19.IX) – corect: ***din punctul de vedere al** asigurării*;
- „tristă **din punct de vedere al** agentului” (B1 TV 20.IX) – corect: *tristă **din punctul de vedere al** agentului*;
- „**Din punct de vedere** administrativ și **al** absorbției fondurilor europene” (Antena 3, 23.IX) – corect: ***Din punct de vedere administrativ și din punctul de vedere al** absorbției fondurilor europene*;
- „și **din punct de vedere al** legitimității” (Antena 3, 5.X) – corect: *și **din punctul de vedere al** legitimității*;
- „**din punct de vedere al** fenomenelor” (Antena 3, 9.X) – corect: ***din punctul de vedere al** fenomenelor*;
- „ziua de astăzi se anunță foarte frumoasă **din punct de vedere al** vremii” (Antena 1, 22.IX) – corect: *ziua de astăzi se anunță foarte frumoasă **din punctul de vedere al** vremii*;
- „o zi extrem de grea **din punct de vedere al** traficului” (Antena 1, 22.IX) – corect: *o zi extrem de grea **din punctul de vedere al** traficului*;
- „**Din punct de vedere al** alimentației, există o dietă care să dea anii înapoi?” (Antena 1, 30.IX) – corect: ***Din punctul de vedere al** alimentației, există o dietă care să dea anii înapoi?*

5.5.2. Absența prepoziției *de* după numerale

Numeralele de la 20 în sus nu se atașează direct substantivului, ci se construiesc cu prepoziția *de*. Omiterea prepoziției este caracteristică stilului telegrafic:

- „**40 miliarde** de dolari pentru sărăcie” (TVR 1, 23.IX) – corect: ***40 de miliarde de dolari pentru sărăcie***;
- „FMI trimite **900 milioane euro** în conturile BNR” (TVR 1, 24.IX) – corect: *FMI trimite **900 de milioane de euro** în conturile BNR*;
- „100.000 locuitori” (Pro TV, 26.IX) – corect: *100.000 **de** locuitori*;
- „65 pasageri” (Pro TV, 30.IX) – corect: *65 **de** pasageri*;
- „Uniunea este alcătuită din 27 state” (B1 TV, 14.IX) – corect: *Uniunea este alcătuită din 27 **de** state*;
- „42 ani” (B1 TV, 28.IX) – corect: *42 **de** ani*;
- „Zilele Bucureștiului” marchează 551 ani de atestare documentară a capitalei” (Antena 3, 17.IX) – corect: *„Zilele Bucureștiului” marchează 551 **de** ani de atestare documentară a Capitalei*.

Din hipercorectitudine, apare și greșeala „opusă”: folosirea prepoziției într-un context în care prezența sa este incorectă. Numeraled de la 1 la 19 și numeraled compuse cu acestea se construiesc fără *de*:

- „România va primi 3,6 **de** milioane de franci” (Realitatea TV, 4.X) – corect: *România va primi 3,6 milioane de franci*;
- „din cei 44,5% **de** cetățeni care s-au prezentat la vot” (B1 TV, 28.IX) – corect: *din cei 44,5% cetățeni care s-au prezentat la vot*;
- „107 **de** voturi pentru” (B1 TV, 29.IX) – corect: *107 voturi pentru*.

5.5.3. Extinderea prepoziției *pe*

Se remarcă extinderea abuzivă a prepoziției *pe*, în special pentru a exprima sensul de relație. Această extindere a fost remarcată și în perioadele de monitorizare trecute, și în aceasta:

- „Scandal **pe** pensii” (Realitatea TV, 20.IX) – corect: *Scandal din cauza pensiilor*;
- „Vă veți convinge **pe** imagini” (Prima TV, 30.IX) – corect: *Vă veți convinge văzând imaginile*;
- „**pe** televiziuni apăreau...” (Prima TV, 1.X) – corect: *pe posturile de televiziune apăreau/la televiziuni apăreau*;
- „Așteaptă **pă** telefonul celălalt” (OTV, 30.IX) – corect: *Așteaptă la telefonul celălalt*;
- „Rămâneți **pe** telefon” (OTV, 9.X) – corect: *Rămâneți la telefon*;
- „se aude acum **pe** radio” (Europa FM, 18.IX) – corect: *se aude acum la radio*;
- „va prezenta astăzi un mesaj **pe** probleme...” (B1 TV, 21.IX) – corect: *va prezenta astăzi un mesaj privind probleme...*;
- „votul **pe** legea pensiilor” (B1 TV, 21.IX) – corect: *votul pentru legea pensiilor*;
- „introducerea unui impozit forfetar în special **pe** zonele cu evaziune fiscală” (B1 TV, 1.X) – corect: *introducerea unui impozit forfetar în special în zonele cu evaziune fiscală*;
- „verdictul justiției **pe** plângerea legată de votul legii pensiilor” (B1 TV, 4.X) – corect: *verdictul justiției cu privire la/privind plângerea legată de votul legii pensiilor*;
- „discuția noastră este **pe** demiterea Guvernului” (Antena 3, 4.X) – corect: *discuția noastră este despre demiterea Guvernului*.

5.5.4. Folosirea unei prepoziții neadecvate în context

Această greșeală se produce, de obicei, prin suprapunerea mentală a mai multor tipare de construcție. Astfel, prepoziția specifică unui anumit tipar este înlocuită cu alta. O altă cauză poate fi calchierea unor structuri din alte limbi:

- „vom avea la anul un nou **împrumut cu** Fondul Monetar Internațional” (Realitatea TV, 21.IX) – corect: *vom avea la anul un nou împrumut de la Fondul Monetar Internațional/vom avea la anul un nou acord cu Fondul Monetar Internațional*;
- „premisele **de pe** urma cărora s-a luat această decizie” (N 24 PLUS, 23.IX) – corect: *premisele în urma cărora s-a luat această decizie*.

Izolată, s-a înregistrat reluarea, în coordonare, a unei prepoziții cu regim de dativ prin elementul *a*, în mod analogic prepozițiilor și locuțiunilor construite cu genitivul:

- „recitalul pe care l-a susținut San Haywood în București a fost un succes datorită măiestriei interpretative, dar și **a** repertoriului ales” (TVR Cultural, 27.IX) – corect: *recitalul pe care l-a avut San Haywood la București a fost un succes datorită măiestriei interpretative, dar și repertoriului ales*.

5.6. Greșeli de utilizare a conjuncțiilor și a locuțiunilor conjuncționale

5.6.1. *Ca să* în loc de *să*

Este frecventă utilizarea conjuncției compuse *ca să* în locul conjuncției *să*, pentru a introduce în enunț propoziții necircumstanțiale. Această greșeală se extinde de la sinonimia *să* – *ca să*, elemente introductive ale propoziției circumstanțiale de scop: *Plec în străinătate (ca) să muncesc* (vs *Vreau să muncesc*):

- „aș vrea **ca să** vă prezint” (OTV, 21.IX) – corect: aș vrea **să** vă prezint;
- „veți avea posibilitatea **ca să** urmăriți” (OTV, 21.IX) – corect: veți avea posibilitatea **să** urmăriți;
- „Doriți **ca să** găsiți o dezlegare, un răspuns” (OTV, 26.IX) – corect: *Doriți să găsiți o dezlegare, un răspuns*;
- „Urmează **ca să** dăm o veste telespectatorilor” (OTV, 26.IX) – corect: *Urmează să dăm o veste telespectatorilor*;
- „Televiziunile se feresc **ca să** mai dea informații” (OTV, 26.IX) – corect: *Televiziunile se feresc să mai dea informații*;
- „Într-adevăr, cutremurele au încetat **ca să** apară” (OTV, 26.IX) – corect: *Într-adevăr, cutremurele au încetat să apară*;
- „Aș vrea **ca să** o luăm sistematic” (OTV, 26.IX) – corect: *Aș vrea să o luăm sistematic*;
- „În situația în care oamenii doresc **ca să** vadă...” (OTV, 26.IX) – corect: *În situația în care oamenii doresc să vadă...* ;
- „Ar fi imposibil **ca să** existe ceva” (OTV, 26.IX) – corect: *Ar fi imposibil să existe ceva*;
- „Încă o dată, pentru telespectatorii noștri, dacă doriți **ca să** repetați rezultatele” (OTV, 26.IX) – corect: *Încă o dată, pentru telespectatorii noștri, dacă doriți să repetați rezultatele*;
- „Am vrut **ca să** fim obiectivi” (OTV, 26.IX) – corect: *Am vrut să fim obiectivi*.

5.6.2. Discontinuitatea elementelor corelative

Perechile corelative de conectori, formate din conjuncții sau din adverbe, presupun utilizarea împreună a elementelor corelative, în combinații fixate. Această regulă este încălcată uneori în registrul oral, în care se acordă mai puțină atenție construcției enunțului. În această etapă de monitorizare, greșelile de acest tip au fost izolate:

- „Guvernul, **cât** și patronatele vor să rămână 600, cel mult 640 de lei” (Antena 3, 22.IX) – corect: *Atât Guvernul, cât și patronatele vor să rămână 600, cel mult 640 de lei*.

5.7. Nemarcarea relațiilor sintactice din grupul nominal, în titluri

În titluri și subtitluri, redactate în stilul telegrafic, se întâlnesc frecvent sintagme nominale în care relațiile sintactice dintre cuvinte nu sunt marcate. Aceste relații se exprimă în limbajul curent prin articulare, prepoziții, caz, elemente care sunt omise în acest stil telegrafic. Este vorba, mai precis, de contextele în care se precizează calitatea sau funcția unei persoane ori în care apare titlul unei știri. În general, stilul telegrafic are caracteristici sintactice specifice, ușor diferite de cele din limbajul obișnuit. Acest fenomen a fost remarcat și pentru alte limbi. Totuși, se recomandă pe cât posibil evitarea unei înșiruii de cuvinte fără marcarea relațiilor sintactice dintre ele, mai ales când aceste înșiruii sunt ciudate sau destul de extinse. Dăm mai jos câteva exemple întâlnite în perioada monitorizată și varianta corectă din limbajul curent. Fenomenul este generalizat la toate posturile de televiziune:

- „șef vânzări” (TVR 2, 13.IX) – corect: *șef de vânzări*;
- „director fabrică de mobilă” (TVR 2, 13.IX) – corect: *directorul unei fabrici de mobilă*;
- „antrenor lot național” (TVR 2 13.IX, 28.IX) – corect: *antrenorul lotului național*;

- „director firmă colectare ulei rezidual” (TVR 229.IX) – corect: *directorul unei firme de colectare a uleiului rezidual*;
- „avocat inculpat Ion Radu Fotino” (TVR 1, 2.X) – corect: *avocatul inculpatului Ion Radu Fotino*;
- „următoarea emisiune informativă ora 15.00 pe TVR 3” (TVR 1, 5.X) – corect: *următoarea emisiune informativă la ora 15.00 pe TVR 3*;
- „organizator clienți păgubiți” (Realitatea TV, 20.IX) – corect: *organizator al clienților păgubiți*;
- „reprezentant păgubiți FNI și FNA” (Pro TV, 10.IX) – corect: *reprezentantul păgubiților FNI și FNA*;
- „Secretar de stat adoptii” (Pro TV, 20.IX) – corect: *Secretar de stat pentru adopții*;
- „Președinte Patronatul din Industria Uleiului” (Pro TV, 21.IX) – corect: *Președintele Patronatului din Industria Uleiului*;
- „Președinte Institutul Național de Statistică” (Pro TV, 21.IX) – corect: *Președintele Institutului Național de Statistică*;
- „coordonator proiect” (Pro TV, 22.IX) – corect: *coordonator de proiect*;
- „1 gram aur” (Pro TV, 25.IX) – corect: *1 gram de aur*;
- „exemplu evoluție salariu” (Pro TV, 29.IX) – corect: *exemplu pentru evoluția salariului*;
- „balerin Moulin Rouge” (Pro TV, 7.X) – corect: *balerin la Moulin Rouge*;
- „expert strategie” (Pro TV, 10.X) – corect: *expert în strategie*;
- „datorie stat” (Pro TV, 10.X) – corect: *datorie la stat*;
- „inițiator lege colectare selectivă” (Prima TV, 28.IX) – corect: *inițiatorul legii pentru colectarea selectivă*;
- „purtător de cuvânt Prințul Paul” (Prima TV, 6.X) – corect: *purtătorul de cuvânt al Prințului Paul*;
- „supraviețuitor accident” (N 24 PLUS, 21.IX) – corect: *supraviețuitorul accidentului*.

5.8. Greșeli privind regimul sintactic

5.8.1. Greșeli de regim verbal

Aceste greșeli privesc selecția improprie a prepoziției, a circumstanțialului sau a tipului de subordonată cu care se construiește verbul:

- „se va ocupa în cel mai elegant mod, evident, despre ceea ce înseamnă ajutorarea Operei Naționale.” (TVR Cultural, 28.IX) – corect: *se va ocupa în cel mai elegant mod, evident, de ceea ce înseamnă ajutorarea Operei Naționale*;
- „Mourinho s-a enervat așa de tare de această întrebare” (Antena 1, 29.IX) – corect: *Mourinho s-a enervat așa de tare din cauza acestei întrebări*;
- „preferă să tremure de frig decât să moară de foame” (Antena 3, 9.X) – corect: *preferă să tremure de frig, în loc să moară de foame*;
- „li se promisese militarilor români din Afganistan că vor avea parte de niște mașini blindate” (B1 TV, 1.X) – corect: *li se promisese militarilor români din Afganistan că vor avea parte de niște mașini blindate / li se promisese militarilor români din Afganistan niște mașini blindate*.

Se observă și tendința de utilizare reflexivă a anumitor verbe, tendință specifică limbajului neîngrijit:

- „nu îl întreb primul pe domnu’ Hagi, ca să nu mă risc” (Realitatea TV, 12.IX) – corect: *nu îl întreb primul pe domnul Hagi, ca să nu risc*;
- „cam în țara asta în care te riști să te fure” (OTV, 21.IX) – corect: *cam în țara asta în care riști să te fure*.

5.8.2. Greșeli de regim adjectival

Accidental, se înregistrează și nerespectarea regimului sintactic al participiului/adjectivului. În primul exemplu, greșeala a fost rezultatul suprapunerii a două disponibilități combinatorii ale participiului. În al doilea exemplu, greșeala provine din nerespectarea tiparului structurii comparative în care este inclus adjectivul:

- „nu se simte obligată **de** a pune în funcțiune” (N 24 PLUS, 14.IX) – corect: *nu se simte obligată să pună în funcțiune/a pune în funcțiune*;
- „au primit sume noi **incompatibil** mai mari **față de** social-democrații” (Antena 3, 4.X) – corect: *au primit sume noi incomparabil mai mari decât social-democrații*.

5.9. Situații de marcarea dublă

Anumite cuvinte din limba română au mai multe posibilități sintactice de marcarea cazuală: analitic, prin intermediul prepoziției, sau sintetic, printr-o formă flexionară. Contaminarea celor două posibilități a dus la dubla marcarea:

- „Vor fi ninsori viscolite pe parcursul **a** mai **multor** zile” (Antena 1, 5.X) – corect: *Vor fi ninsori viscolite pe parcursul mai multor zile*.

S-a înregistrat și fenomenul invers, de nemarcare din cauza suprapunerii a două disponibilități sintactice:

- „care vor bloca mâine **întreg centru al** Bucureștiului” (Kanal D, 21 IX) – corect: *care vor bloca mâine întregul centru al Bucureștiului / care vor bloca mâine întreg centrul Bucureștiului*.

5.10. Topica

Au fost înregistrate și situații de nerespectare a ordinii firești a constituenților în grupul nominal. Aceste greșeli nu se încadrează în categoria greșelilor specifice de topică, ci provin din proliferarea stilului neîngrijit în spațiul public:

- „e cel **mai băiat de gașcă**” (OTV, 21.IX) – corect: *e cel mai de gașcă băiat*;
- „acolo e un complex **întreg** comercial” (OTV, 21.IX) – corect: *acolo e un întreg complex comercial*.

O greșeală de topică specifică este poziția semiadverbului și:

- „o să **și-l** dictez” (OTV, 23.IX) – corect: *o să-l și dictez*.

5.11. Anacolutul

Anacolutul este o greșeală de discontinuitate sintactică, care poate afecta doar o categorie gramaticală (cazul, numărul, persoana) sau întreaga structură a enunțului. Frazele încep cu un anumit tipar de construcție, apoi acesta este abandonat și fraza continuă cu un alt tipar de construcție. Anacolutul este mai frecvent întâlnit în registrul oral sau în limba populară:

- „să apară în fața națiunii ca un bolnav **care**, iată, de milă, tre’ să-i dăm drumul” (B1 TV, 15.IX) – corect: *să apară în fața națiunii ca un bolnav căruia, iată, de milă, tre’ să-i dăm drumul*;

- „pentru că **l-a considerat că poate fi anchetat** pentru favorizarea infractorului” (Pro TV, 12.IX) – corect: *pentru că a considerat că poate fi anchetat pentru favorizarea infractorului*;

- „**În ceea ce-i privește**, acele afirmații, interceptări făcute de către cei de la SRI și citate de procurori în sala de judecată, Sorin Ovidiu Vîntu a precizat că acele interceptări sunt reale” (Realitatea TV, 15.IX) – corect: *în (ceea) ce privește acele afirmații, interceptări făcute de către cei de la SRI și citate de procurori în sala de judecată, Sorin Ovidiu Vîntu a precizat că sunt reale*;

• „Așadar, **cine** merge astăzi la bancă să își semneze actele adiționale și vede că sunt acolo stipulate clauze, comisioane care nu ar trebui să existe, tot ce **le rămâne** de făcut românilor este să dea băncile în judecată, așa cum au procedat deja alte sute de clienți.” (Realitatea TV, 17.IX) – corect: *Așadar, cine merge astăzi la bancă să își semneze actele adiționale și vede că sunt acolo stipulate clauze, comisioane care nu ar trebui să existe nu are decât să dea banca în judecată, așa cum au procedat deja alte sute de clienți.*

III. Lexic, semantică, stilistică

6. Greșeli de lexic și de semantică

6.1. Pleonasmul

Pleonasmul, constând în asocierea unor cuvinte apropiate din punct de vedere semantic, rămâne o greșeală frecvent întâlnită în emisiunile de radio și de televiziune. Dintre exemplele de pleonasm înregistrate, semnalăm:

• „un **procent de 80 la sută** din populație” (TVR 2, 2.X) – corect: *80 de procente din populație/ 80 la sută din populație;*

• „Tot mai multe femei **aleg să opteze** pentru tehnici” (Antena 1, 28.IX) – corect: *Tot mai multe femei aleg tehnici/ optează pentru tehnici;*

• „s-a **încheiat** cu happy-end” (N 24 PLUS, 4.X) – corect: *a avut un sfârșit fericit/ un happy-end;*

• „pe **un site de internet** atacatorul scrie” (Realitatea TV, 8.X) – corect: *pe un site/ pe o pagină de internet atacatorul scrie;*

• „drept pentru care” (N 24 PLUS, 14.IX; TVR 1, 17.IX) – corect: *drept care;*

• „**mai repetă o dată** afirmația aia” (OTV, 21.IX) – corect: *repetă afirmația;*

• „Noi **menținem în continuare** invitația” (OTV, 26.IX) – corect: *Noi menținem invitația;*

• „**rămân în continuare** în arest preventiv” (TVR 1, 15.IX) – corect: *rămân în arest preventiv;*

• „Veți **mai reveni** și cu alte tratamente?” (Antena 1, 28.IX) – corect: *Veți reveni și cu alte tratamente?*

• „O să **mai revin** la acest subiect” (OTV, 26.IX) – corect: *O să revin la acest subiect;*

• „și statul **să redevină din nou** acționar” (Pro TV, 12.IX) – corect: *și statul să devină din nou acționar/ și statul să redevină acționar;*

• „au fost și voci împotriva egalizării vârstei de pensionare, **dar însă** toți liderii PDL...” (Realitatea TV, 8.X) – corect: *au fost și voci împotriva egalizării vârstei de pensionare, însă toți liderii PDL.../ au fost și voci împotriva egalizării vârstei de pensionare, dar toți liderii PDL...*

Redundante din punct de vedere semantic sunt și enunțurile următoare:

• „Așadar, **sub nicio formă** nu mai există **nicio** șansă ca sindicatele **să ia în calcul varianta** de a renunța la proteste” (Realitatea TV, 19.IX) – corect: *Așadar, nu mai există nicio șansă ca sindicatele să renunțe la proteste;*

• „**În plus, mai mult decât atât**, sunt mulți alți clienți care...” (Realitatea TV, 19.IX) – corect: *În plus, sunt mulți alți clienți care.../ Mai mult decât atât, sunt mulți alți clienți care...;*

• „și, mai ales, **vor avea parte și de a se bucura de un concert de muzică** în cinstea lor, pentru că azi este ziua lor” (Realitatea TV, 19.IX) – corect: *și, mai ales, vor avea parte de un concert în cinstea lor/ și, mai ales, se vor bucura de un concert în cinstea lor;*

• „**prietenia și amicalitatea** care funcționează între reprezentanții instituțiilor” (Realitatea TV, 19.IX) – corect: *prietenia/amiciția care funcționează între reprezentanții instituțiilor*;

• „Și-a dat jos **până chiar și pantalonii**” (Kanal D, 20.IX) – corect: *Și-a dat jos chiar și/până și pantalonii*;

• „momentele din **viața lui proprie**” (Kanal D, 4.X) – corect: *momentele din viața lui/proprrie*.

În exemplele următoare, adjectivele *dramatic* și *fulgerător* exprimă intrinsec superlativul absolut:

• „o situație **foarte foarte dramatică**” (OTV, 27.IX) – corect: *o situație dramatică/foarte foarte tristă*;

• „vestea morții sale este **foarte** fulgerătoare” (Antena 3, 4.X) – corect: *vestea morții sale este fulgerătoare*.

6.2. Folosirea greșită sau „inutilă” a unui cuvânt în locul altuia

6.2.1. Necunoașterea formei cuvintelor

S-au înregistrat destul de multe cuvinte utilizate cu o formă incorectă (neliterară):

• „suferind de **poliomelită**” (Antena 1, 15.IX) – corect: *suferind de poliomielită*;

• „cetățeni **ucrainieni**” (Kanal D, 26.IX); „seismologii **ucrainieni**” (Antena 3, 22.IX) – corect: *cetățeni/seismologii ucraineni*;

• „**înserarea** de informații” (B1 TV, 29.IX) – corect: *inserarea de informații*;

• „[ștate] de plată” (N 24 PLUS, 17.IX) – corect: *[state] de plată*;

• „**Aleator** se apasă pe buton” (B1 TV, 15.IX); „Vom alege **aleator**” (OTV, 26.IX); „aleasă **aleator** de calculator” (Prima TV, 14.IX) – corect: *aleatoriu*;

• „să trăiască dintr-un **salar** mizer” (Pro TV, 21.IX) – corect: *să trăiască dintr-un salariu mizer*;

Cuvintele *financiar*, *psihomotoric*, *bulversație*, *dapoimite* nu sunt înregistrate în dicționarele limbii române.

• „marele analist **financiar**” (N 24 PLUS, 13.IX) – corect: *marele analist financiar*. Forma greșită este influențată, probabil, de pronunția din limba engleză.

• „cu probleme **psihomotorice**” (N 24 PLUS, 28.IX) – corect: *cu probleme psihomotorii*;

• „în această **bulversație**” (OTV, 27.IX) – corect: *în această confuzie*;

• „n-aș îndrăzni nici să le mângâi, **dapoimite** să...” (Prima TV, 3.X) – corect: *n-aș îndrăzni nici să le mângâi, d-apoi/darămite să...*

6.2.2. Modificarea structurii unor construcții fixate

Nu este recomandabil ca structura construcțiilor fixate în limbă să fie modificată. Au fost înregistrate și de data aceasta expresii modificate, uneori din cauza suprapunerii mentale peste alte construcții asemănătoare semantic sau/și formal:

• „**s-a ales naibii** promisiunea” (B1 TV, 28.IX) – corect: *s-a ales praful de promisiunea/s-a dus naibii promisiunea*;

• „când și-au **revenit în fire**” (Pro TV, 16.IX) – corect: *când și-au venit în fire/când și-au revenit*;

• „pentru **a face**, încă o dată, **explicațiile necesare**” (Antena 3, 5.X) – corect: *pentru a da, încă o dată, explicațiile necesare*;

• „Un ghiozdan la un supermarket **ajunge de la 20 de lei la 100 de lei**” (Antena 3, 12.IX) – corect: *Un ghiozdan la un supermarket ajunge la 100 de lei/Un ghiozdan poate costa între 20 și 100 de lei*.

6.2.3. Cuvinte și construcții neadecvate semantic (de cele mai multe ori, mai „nobile”)

Și în această perioadă de monitorizare, s-au utilizat multe cuvinte nepotrivite, simțite ca fiind mai „nobile”; unele dintre acestea sunt „clasice” (*a servi*, în loc de *a mânca*; *a debuta* și *a demara*, în loc de *a începe*, *debut*, în loc de *început*), altele sunt inadvertențe contextuale. Iată câteva contexte:

- „invitații au ciocnit ... și **au servit** produse culinare din bucătăria chinezească” (B1 TV, 1.X) – corect: *invitații au ciocnit ... și au consumat/au gustat/s-au servit cu produse culinare din bucătăria chinezească*;

- „anul școlar **a debutat** cu stângul” (N 24 PLUS, 14.IX) – corect: *anul școlar a început cu stângul*;

- „Ședința **a debutat** cu scandal” (Europa FM, 5.X) – corect: *Ședința a început cu scandal*;

- „Festivalul artelor **debutează** pe 10 octombrie cu relansarea publicației...” (Europa FM, 1.X) – corect: *Festivalul artelor începe...*;

- „în **debutul** prelungirilor” (Prima TV, 1.X) – corect: *la începutul prelungirilor*;

- „opoziția ar putea **demara** procedura de suspendare” (Prima TV, 4.X) – corect: *opoziția ar putea începe/iniția procedura de suspendare*.

- „să rămânem în același **areal** al discuțiilor noastre” (B1 TV, 1.X) – corect: *să rămânem în aceeași sferă/zonă a discuțiilor noastre*;

- „erau împreună, [...] erau **dispersați**?” (OTV, 27.IX) – corect: *erau împreună, [...] erau separați?*

- „să le arătați telespectatorilor, ca o scurtă prezentare, mai ales din zona **prozaică** a activității dumneavoastră scrise” (N 24 PLUS, 17.IX) – corect: *să le arătați telespectatorilor, ca o scurtă prezentare, mai ales din activitatea dumneavoastră în proză*;

- „Alături de noi **se va mai adăuga și psihologul...**” (OTV, 26.IX) – corect: *Alături de noi va fi și psihologul.../Ni se va alătura și psihologul*;

- „copilul **a acuzat afecțiuni** respiratorii” [despre un nou-născut] (Europa FM, 18.IX) – corect: *copilul a prezentat afecțiuni respiratorii*;

- „asupra populației **apare un impact...**” (OTV, 26.IX) – corect: *acest lucru are un impact asupra populației...*;

- „Dacă mai punem la socoteală și tema, extrem de **ofertantă** – luxul –, ne facem o imagine despre ce a însemnat evenimentul” (TVR Cultural, 30.IX) – corect: *Dacă mai punem la socoteală și tema, extrem de generoasă*;

- „să **sustină** un discurs” (Realitatea TV, 21.IX) – corect: *să țină un discurs*.

Nu este recomandată folosirea locuțiunii *vizavi de* cu sens de relație („cu privire la, în ce privește, referitor la”):

- „Aș vrea să aud comentariul dumneavoastră **vizavi de** această întrebare” (Antena 1, 5.X) – corect: *Aș vrea să aud comentariul dumneavoastră cu privire la această întrebare*;

- „vreți foarte multe răspunsuri legate de prima noastră temă **vizavi de** subiectul cu...” (Kanal D, 30.IX) – corect: *referitoare la*;

- „declarații de nemulțumire **vizavi de** această guvernare” (Realitatea TV, 20.IX) – corect: *declarații de nemulțumire în legătură cu această guvernare*;

- „mesajele **vizavi de** acest proiect de lege” (B1 TV, 29.IX) – corect: *mesajele cu privire/privind/privitoare la acest proiect*;

- „dezbateri **vizavi de** rolul soldaților români” (B1 TV, 1.X) – corect: *dezbateri cu privire la rolul soldaților români*.

6.2.4. Utilizarea englezismelor și calcurile după engleză

În locul unor cuvinte românești, s-au folosit din nou „traduceri” neadecvate ale unor cuvinte și construcții din limba engleză, precum și forme neadaptate:

- „modelele au fost selectate în urma a mii de **aplicații** pe internet” (TVR 1, 1.X) – corect: *modelele au fost selectate în urma a mii de înscrieri pe internet*. Substantivul *aplicație* (engl. *application (form)*) și verbul *a aplica* (engl. *apply*) nu au în dicționarele românești sensurile *înscriere*, respectiv *a se înscrie*.

- „[Actorul] câștigându-și popularitatea nu doar prin aspectul fizic, ci și prin imprevizibilitatea jocului actoricesc și **versatilitatea** sa” (TVR Cultural, 1.X) – corect: *prin imprevizibilitatea și flexibilitatea jocului actoricesc*. În limba română, adjectivul *versatil* are sensul „(despre oameni) care își schimbă cu ușurință părerile; nehotărât, nestatornic, schimbător, instabil”, iar *versatilitate* înseamnă „însușirea de a fi versatil”. Sensul pozitiv cu care este folosit acest substantiv de prezentatoarea jurnalului este calchiat după engleză și contrazice sensul curent din română.

- „Spectacolul prezentat la Ateneu a fost **un performance...**” (TVR Cultural, 20.IX) – corect: *Spectacolul prezentat la Ateneu a fost o reprezentație...*

6.2.5. Alte greșeli de neadecvare contextuală fără intenție, accidentală; atracții semantice, diverse confuzii, lipsă de inspirație, elipse nerecomandate

Unele cuvinte se folosesc greșit, fiind substituite de altele cu care se aseamănă doar formal. Următoarele greșeli sunt explicabile, cel mai probabil, prin atracție paronimică:

- „sistemul public, nu vorbim de cel privat, este mai degrabă un fel de susținere a generației în vârstă de către generația tânără. **Ori**, în acest sistem, pensiile depind în mod direct de cât de mult putem plăti noi, cei activi” (Europa FM, 29.IX) – corect: *Or*, în acest sistem... Forma conectorului discursiv opozitiv este *or* (< fr. *or*), cu sensul „dar, însă”, nu *ori* (*ori* este conjuncție coordonatoare disjunctivă și are sensul „sau, fie”).

- „o firmă de aici, din Constanța, se va ocupa de **toate funerariile**” (Antena 3, 4.X) – corect: *o firmă de aici, din Constanța, se va ocupa de funeralii*.

Alte greșeli din această categorie se explică prin confuzia unui cuvânt cu altul, din cauza înrudirii lor formale sau/și semantice, prin „alunecări” semantice. De exemplu:

- „**Banii se pot plăti** înainte cu o săptămână” (Europa FM, 22.IX) – corect: *Banii se pot da/ Suma se poate plăti înainte cu o săptămână*;

- „**Prețurile** caselor sunt mult mai **ieftine** decât în România” (Europa FM, 29.IX) – corect: *prețurile caselor sunt mult mai mici decât în România/casele sunt mult mai ieftine decât în România*;

- „**Diferența de preț** între biletul de tren și cel de avion poate ajunge chiar să fie și cu 20 de lei **mai ieftină**” (Realitatea TV, 19.IX) – corect: *Diferența de preț între biletul de tren și cel de avion poate ajunge chiar (și) cu 20 de lei mai mică*;

- „Dacă s-ar face un transport civilizat, probabil, ar fi nevoie de două curse, ceea ce înseamnă **mai multe costuri**” (Europa FM, 30.IX) – corect: *costuri mai mari*;

- „la spital, **în stare inconștientă**” (OTV, 28.IX) – corect: *la spital, inconștient în stare de inconștiență*;

- „În vremuri tulburi, mai există oameni care se încumetă să organizeze evenimente deosebite, **fără un aport financiar susținut de** cele mai importante instituții? Singurul festival organizat fără niciun fel de fonduri și susținut în exclusivitate de public revine în această toamnă...” (TVR Cultural, 30.IX) – corect: *În vremuri tulburi, mai există oameni care se încumetă să organizeze evenimente deosebite, fără aportul financiar al celor mai importante instituții?/În vremuri tulburi, mai există oameni care se încumetă să organizeze evenimente deosebite, fără susținerea financiară a celor mai importante instituții?*

6.2.6. Greșeli constând în substituții lexicale care implică raporturi logice nefirești între cuvinte, propoziții

Astfel de greșeli apar în contextele:

- „o boală tot mai des întâlnită **datorită** problemelor stresante” (OTV, 1.X) – corect: *o boală tot mai des întâlnită **din cauza** problemelor stresante*;
- „suspiciuni **datorită** întârzierii declanșării energiei” (OTV, 26.IX) – corect: *suspiciuni **din cauza** întârzierii declanșării energiei*;
- „accidentul (...) s-a produs **datorită** unor defecțiuni tehnice” (Kanal D, 20.IX) – corect: *accidentul (...) s-a produs **din cauza** unor defecțiuni tehnice*.

6.3. Repetiții

Repetițiile lexicale, de cele mai multe ori ușor de evitat dacă enunțul ar fi fost mai bine anticipat și jurnalistul mai inspirat, deși nu sunt greșeli propriu-zise, sunt supărătoare. Iată câteva exemple înregistrate în această etapă de monitorizare:

- „**S-a făcut** o demonstrație, **făcută** chiar de pilotul...” (Europa FM, 27.IX) – corect: *S-a făcut o demonstrație, chiar de (către) pilotul...*;
- „unde o parte dintre ei [dintre manifestații] **au adresat** injurii la **adresa** președintelui” (TVR 2, 27.IX) – corect: *unde o parte dintre ei **au scandat** injurii la **adresa** președintelui/unde o parte dintre ei **au adresat** injurii președintelui*;
- „comentariul dumneavoastră **față de** ce-a spus președintele **în fața** Camerelor reunite” (Realitatea TV, 21.IX) – corect: *comentariul dumneavoastră **în legătură cu** ce-a spus președintele **în fața** Camerelor reunite*;
- „Adresându-se **în fața** unei mulțimi de protestatari **din fața** palatului prezidențial” (Europa FM, 1.X) – corect: *Adresându-se unei mulțimi de protestatari **în fața** palatului prezidențial*;
- „să ne **referim** acum și la subiectul **referitor** la...” (B1 TV, 29.IX) – corect: *să ne referim acum și la subiectul care **privește**...*;
- „De **acum** doi ani și până **acum**” (TVR 1, 25.IX) – corect: *De **acum** doi ani și până **în prezent***;
- „drama s-a **petrecut** chiar într-unul din weekendurile **petrecute** de copii...” (Pro TV, 22.IX) – corect: *drama **a avut loc** chiar într-unul dintre weekendurile **petrecute** de copii...*;
- „mai **trăia** speranța bugetarilor pentru un **trai** mai bun” (Prima TV, 21.IX) – corect: *mai **trăia** speranța bugetarilor într-o **viață** mai bună*;

Substantivul *nivel* și construcțiile cu acesta (*la nivelul* + genitiv, *la nivel(ul) de* + acuzativ etc.) sunt folosite uneori în exces și neadecvat contextual:

- „**Nivelul** evaziunii fiscale a ajuns în România **la un nivel** care ar trebui să îi îngrijoreze pe cei care se gândesc la siguranța națională” (Europa FM, 4.X) – corect: *Evaziunea fiscală a ajuns în România **la un nivel**...*;
- „Am auzit de cazuri în care oamenii... în care pacienții mergeau în aceste clinici și totuși mentalitatea **la nivelul** personalului medical era aceeași uneori ca a celor din spitale. Adică... erau un pic lăsați de izbeliște, li se asigurau, pe hârtie, serviciile, dar, **la nivelul de îngrijire** și monitorizare permanentă, erau probleme” (TVR 2, 28.IX) – corect: *Am auzit de cazuri în care oamenii... în care pacienții mergeau în aceste clinici și totuși mentalitatea personalului medical era aceeași uneori ca a celor din spitale. Adică... erau un pic lăsați de izbeliște, li se asigurau, pe hârtie, serviciile, dar, **la îngrijirea și la monitorizarea permanentă, erau probleme**.*

6.4. Contradicții și alte greșeli de logică

O bună comunicare presupune ca enunțul să aibă o structură gramaticală corectă și să fie logic. Următorul enunț este contradictoriu:

- „Și **probabil** că **mai mult** ca **sigur** au intervenit colegii” (OTV, 27.IX)

Alte enunțuri ilogice înregistrate au fost:

- „În proces sunt puși sub **acuzare** doi **acuzati**” (TVR 2, 14.IX) – corect: *în proces sunt puși sub **acuzare** doi **suspecți** /în proces sunt puse sub **acuzare** două **persoane***;

- „Eu v-am spus... **Eu nu cred că niciunul din miniștri mi-a folosit**. Incoerenți, lipsiți de viziune...” (Realitatea TV, 19.IX) – corect: ***Eu cred că niciunul dintre miniștri nu mi-a folosit/Eu nu cred că vreunul dintre miniștri mi-a folosit***.

Titlul următor este ambiguu:

- „Stăm prost, dar **rău**” (Antena 3, 10.IX) – corect: *Stăm prost, dar **prost rău**/ Stăm prost, (stăm) **rău**...*

Nu se înțelege cu ce sens este folosit cuvântul *rău* (dacă este folosit ca marcă de gradare sau ca adverb modificator al verbului, la fel ca adverbul *prost*).

Alăturarea *nervos cu nervii* e tautologică.

- „Mourinho, **nervos cu nervii**” (Antena 1, 29.IX).

6.5. Concluzii

În această etapă de monitorizare, chiar dacă unele tipuri de greșeli de lexic și de semantică persistă (pleonasmе „clasice”, verbele *a servi*, *a debuta* în contexte nepotrivite din punct de vedere semantic, locuțiunea *vizavi de* cu sens de relație etc.), s-a observat că numărul greșelilor înregistrează o oarecare micșorare (de exemplu, nu a mai fost înregistrat substantivul *locație* neadecvat semantic). Se recomandă în continuare o mai mare atenție la forma și sensul cuvintelor.

7. Stilistică

Câteva fapte lingvistice observate în perioada de monitorizare ies din sfera normării rigide, putând fi caracterizate ca niște abateri de ordin stilistic, care pun o anumită etichetă asupra vorbitorului.

(a) S-au înregistrat câteva **cacofonii**, care puteau fi evitate fără prea mare dificultate:

- „eu urlu **ca câinele** în pustiu” (Realitatea TV, 19.IX) → *eu urlu **ca un câine** în pustiu*;

- „nu mai putea să învețe **încă câteva** generații” (OTV, 20.IX) → *nu mai puteau să învețe **încă vreo câteva** generații*;

- „Alegeți de-aici o **marcă care** doriți dumneavoastră” (OTV, 20.IX) [enunțul conține și o greșeală sintactică și tocmai din cauza acesteia s-a propus cacofonia] → *Alegeți de-aici o **marcă pe care** o doriți dumneavoastră*.

(b) Deranjante sunt și **clișeele** *vizavi de* și *la nivel* cu sens relativ, foarte frecvente la toate posturile; acestea sunt preferate în locul construcțiilor firești *față de*, *în legătură cu*, *în ceea ce privește*, *referitor la* etc. Vezi supra **6.2.3** și **6.3**.

Clișeu poate fi considerată și secvența *ca și*, folosită înaintea unui subordonat calitativ sau de relație, uneori probabil pentru a evita o cacofonie. Vezi supra capitolul *Sintaxă* (secțiunea *Ca și martori*).

Sunt de evitat și repetițiile accidentale, neclișeizate, care, deși nu sunt greșeli propriu-zise, sunt semn al inabilității jurnalistului. Vezi supra, **6.3**.

(c) La un nivel superior ierarhic ca gravitate se situează **formulările vulgare**, destul de frecvente cu precădere la postul OTV:

- „Țâțe, cururi...” (OTV, 21.IX);

- „În loc s-o găurești tu pe ea, te găurește ea pe tine” (OTV, 21.IX);

- „E dă râsul curului” (OTV, 21.IX);
- „Acum, când este țara în rahatu-n care este” (OTV, 21.IX);
- „Să le stea în gât această lovitură incorectă!” (OTV, 9.X).

Nerecomandate într-o emisiune de televiziune sau de radio sunt și exprimările relaxat-vulgare precum:

- „Ne pare rău, dar domnul Ciobanu este dus cu pluta” (Antena 3, 30.IX);
- „Dacă avea sânge-n pompă, spunea când era ministru” (Realitatea TV, 19.IX).

Nerecomandate în emisiunile de televiziune și de radio sunt și pronunțările neliterare de tipul *servici*, *teneși*, *unșpe* etc. Vezi supra subcapitolul *Pronunțare*.

În general, în afară de grija la corectitudinea gramaticală cu precădere în intervențiile în direct, se recomandă o mai mare grijă la construcția generală a enunțurilor, structurarea lor clară, logică. Este greu de urmărit o transmisiune în direct precum cea din care am extras fragmentul următor:

- „A asistat la mai multe activități procedurale. Vorbim, cel mai probabil, despre expertiza informatică, pe care anchetatorii trebuie s-o facă la toate obiectele care au fost ridicate la percheziția făcută în urmă cu două săptămâni în mai multe locații din Capitală, ca și acte procedurale în acest dosar în care se urmărește punerea sub acuzare, a fost pus deja sub acuzare Sorin Ovidiu Vîntu, dar și alte două persoane, pentru favorizarea infractorului” (Realitatea TV, 15.IX)